

УДК
159.9.07

РИММА КИРИЧЕНКО, ДАРІЯ КОВАЛЬ
Київський національний університет технологій і дизайну,
Україна

ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТРЕНІНГІВ НА ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

***Мета.** Визначити вплив проведення психологічних тренінгів у закладах професійно-технічної освіти на формування soft skills здобувачів освіти.*

***Ключові слова:** психологічні тренінги, самопізнання, «soft skills», професійно-технічна освіта.*

***Постановка завдання.** Життя в сьогоденні робить великі виклики усім українцям. Важкість у прийнятті рішень, сприйнятті себе, потреба в розумінні своєї значущості, розуміння того, що ти робиш для свого майбутнього, почуття виснаження й розгубленості все частіше виникає в думках як учнів, так і викладачів, тому навички підтримки себе і один одного, навички самопізнання та ефективної комунікації стають життєвою необхідністю. Одним із ефективних методів допомоги сучасній людині відповідати вимогам робочого середовища, вимогам відповідних взаємовідносин між людьми є навчання їх за допомогою тренінгових технологій.*

***Методи досліджень.** Аналіз психологічної літератури, синтез, порівняння, проведення опитування, узагальнення та систематизація отриманих результатів.*

***Результати досліджень.** Проблема формування soft skills стала предметом досліджень О. Гури, К. Коваль, Н. Коляди, Г. Корнюш, О. Кравець та ін. Дослідники стверджують про необхідність формування та розвитку soft skills здобувачів освіти як невіддільного складника їхньої професійної підготовки та запоруки успішного працевлаштування, кар'єрного росту. Вважаємо, що першочерговим серед основних питань організації освітнього процесу у сучасних закладах професійної (професійно-технічної) освіти має бути питання формування soft skills здобувачів освіти.*

Психологічні тренінги – найбільш відомий та ефективний метод практичної психології на сучасному етапі. Група – це реальний світ в мініатюрі. В ній існують ті ж самі проблеми міжособистісних відношень,

поведінки, прийняття рішень і та ін. В ній можливе вирішення проблем, що не реально в житті. Група – ідеальне та безпечне місце для навчання, розвитку, корекції, групового консультування тощо [3].

Психологічні тренінги являють собою співпрацю в межах певного колективу, яка дає змогу всебічного розвитку особистості. Під час проведення таких занять учні за допомогою певних завдань розвивають навички комунікації, командної роботи, прийняття рішень, розвитку емоційного інтелекту та критичного мислення, впевненість у собі, вчаться аналізувати та формулювати власні думки.

Останнім часом стали вживати термін *soft skills* (англ. *soft skills* – «м'які навички» або «гнучкі навички»), які дозволяють бути успішним незалежно від специфіки діяльності та напряму, в якому працює людина. Традиційно в психології їх відносять до соціальних навичок: уміння переконувати, знаходити підхід до людей, бути лідером, міжособистісне спілкування, ведення переговорних процесів, робота в команді, особистісний розвиток, керування часом, ерудованість, креативність тощо.

Найзатребуваніші *soft skills* у всьому світі сьогодні є: навички ефективного спілкування, уміння працювати в команді, розуміння впливу технологій на бізнес, здатність мислити критично і не боятися висловлювати свою думку, а також уміння керувати своїм часом. Найефективніший варіант тренування *soft skills* – це психологічні тренінги. Під час тренінгу розвиток навичок та компетенцій є основним завданням.

Для отримання ефективних результатів практичним психологом Київського професійного коледжу мистецтва та технологій сервісу у позанавчальній роботі в рамках діяльності психологічної служби проводяться такі тренінги для учнів:

1. Тренінг ведення ділових переговорів, який спрямований на формування та розвиток навичок у галузі ведення ділових переговорів.
2. Тренінг формування команди, який спрямований на формування навичок створення команди однодумців та її спеціалізації, а також умінь посилення особистісного впливу та заняття лідерської позиції у групі та організації.
3. Тренінг креативності, який спрямований на розвиток здатності до знаходження ефективних, нестандартних рішень та способів поведінки у нових, незвичайних умовах, а також більш ефективних, порівняно із загальноприйнятими, способів поведінки у звичних, стандартних умовах та ситуаціях.
4. Тренінг «Спілкування без конфліктів», спрямований на вироблення навичок конструктивного вирішення конфліктів.

5. Тренінг розвитку впевненості у собі, спрямований на розвиток навичок впевнено-гідної поведінки у різних ситуаціях, зокрема і конфліктних. Вправи у тренінгу спрямовані на усвідомлення та розвиток учасниками групи своїх сильних та слабких сторін, розвиток комунікативних навичок, на розвиток умінь швидкої та точної орієнтації у позиції партнера зі спілкування; на оволодіння методами ефективної аргументації та зміни позиції партнера зі спілкування; на формування навичок впливу та опору впливу.

У Київському професійному коледжі мистецтва та технологій сервісу (КПКМТС) серед учнів усіх курсів нами було проведено анонімне анкетування, метою якого є дослідження обізнаності здобувачів освіти щодо поняття «психологічний тренінг», розвитку soft skills здобувачів освіти. Учням було запропоновано відповісти на запитання щодо того, чи проводяться в них психологічні тренінги загалом, чи зацікавлені вони під час їх проведення, що вони очікують від проведення тренінгів та що саме мотивує відвідувати такі заходи.

Аналізуючи результати опитування було виявлено, що на сьогоднішній день такі заняття проводяться достатньо регулярно, 2-3 рази на місяць. Під час відповіді на питання «Що саме Вас мотивує відвідувати тренінги?» виявили, що більшість опитаних: 77,8% (21 особа) відвідують такі заняття задля вивчення своєї особистості, розуміння правил комунікації, розвитку командної роботи. А щодо того наскільки учні зацікавлені відвідувати такі заходи, більша половина опитаних: 59,3% (16 осіб) відверто розповіла, що свій перший тренінг зовсім не мали бажання відвідувати, але вирішили спробувати і вже на наступне заняття йшли із задоволенням. На запитання «Чи знайомі Ви з поняттям «soft skills»? 66,7% (18 осіб) респондентів відповіли, що знайомі повністю, або частково; 33,3% (9 осіб) – вперше чує цей термін. 85,2 % (23 особи) респондентів повністю задоволені, або частково задоволені політикою формування soft-skills у КПКМТС; 14,8% (4 особи) – не задоволені. 51,9 % (14 осіб) респондентів вважають, що їм не зовсім притаманні гнучкість мислення, уміння швидко розв'язувати конфліктні ситуації; 14,8% (4 особи) – зовсім не володіють цими навичками. Необхідність у розвитку в себе soft-skills бачать 85,2 % (23 особи) опитаних.

Серед soft-skills, які варто розвивати, учасники освітнього процесу КПКМТС виділили наступні: вміння тримати себе в руках, креативність, організованість, гнучкість, навички вирішувати конфліктні ситуації, адаптуватися до змін, організаторські здібності, навички комунікації, навички прийняття рішення, емоційний інтелект, командна робота, критичне мислення, впевненість у собі та ін.

Учасники опитування запропонували наступні шляхи розвитку soft-skills в учасників освітнього процесу в КПКМТС: проводити тренінги, семінари, майстер-класи, мотиваційні заходи; надавати підтримку; ознайомлювати усіх учасників освітнього процесу з поняттям soft-skills; розвивати командну роботу, особистісні навички; давати більше самостійності здобувачам освіти у вирішенні питань навчального процесу, виховувати відповідальність та ін.

Результат анкетування не є остаточним та потребує додаткових досліджень. Необхідно задіяти в опитування більшу частину учнівського колективу, що дасть можливість більш розгорнуто досліджувати дане питання.

Висновок. Проведене та проаналізоване дослідження дало змогу на даному етапі визначити, що участь в таких заходах, як психологічні тренінги дуже важливе на сьогоднішній день. Необхідною умовою досягнення успіху для усіх учасників освітнього процесу є володіння soft skills. У КПКМТС доцільно ознайомлювати всіх учасників освітнього процесу з поняттям «soft skills» та звернути увагу на розвиток soft skills у здобувачів освіти. Сприяти формуванню соціальних навичок в учнів та викладачів.

Література

1. Кириченко Р.В., Дуброва Н.С., Овсієнко Р.О. Значення емоційного інтелекту в діяльності педагога. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 41. С.306-314.
2. Кириченко Р.В., Шеремет О. Г. Екологічне спілкування: правила ненасильницької комунікації. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Переяслав, 27 грудня 2022 р. Переяслав: Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2022. Вип. 89. С. 221-223.
3. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2014. 250 с.